

Medlem af Inatsisartut, Sofia Geisler
Inuit Ataqtigiit
/Her

Besvarelse af § 37-spørgsmål nr. 2018/269 vedrørende Kvanefjeldet,
12.10.2018

Dato: 26-10-2018
Sags nr. 2018 -
19462

Kære Sofia Geisler

1. Naalakkersuisut skriver i sit svar §37, nr. 255, at det alene er GME, der gøres erstatningsansvarlig i tilfælde af forurening. Det fremgår dog ikke i hvor længe en periode dette ansvar vil gælde efter, at minen er lukket.

Postboks 930
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 68 00
E-mail:
asnnn@nanoq.gl
www.govmin.gl

Hvortlænge vil GME's eventuelle erstatningsansvar gælde?

GME vil som rettighedshaver som udgangspunkt være erstatningsansvarlig for tab som følge af forurening i forbindelse med aktiviteter efter en tilladelse til udnyttelse af uranholdige mineraler i Kvanefjeld. Dette ansvar gælder også efter tilladelsens ophør. GME skal som rettighedshaver inden påbegyndelsen af udnyttelsesaktiviteter efter en udnyttelsestilladelse blandt andet udarbejde en nedlukningsplan. Det følger blandt andet af råstoflovens § 43. Nedlukningsplanen skal godkendes af Naalakkersuisut. Naalakkersuisut vil i godkendelsen blandt andet fastsætte vilkår om, hvilke foranstaltninger GME som rettighedshaver skal foretage i forbindelse med en tilladelsens ophør og en mines nedlukning. Naalakkersuisut vil i den forbindelse blandt andet fastsætte vilkår om, at rettighedshaveren i en periode efter tilladelsens ophør og minens nedlukning skal foretage miljøovervågning af området.

Perioden for miljøovervågning vil blive fastsat af Naalakkersuisut på grundlag af en samlet vurdering af alle relevante forhold. De vil blandt andet omfatte råstoflovens formål om beskyttelse af blandt andet miljøet og råstofloven og tilladelsens bestemmelser om rettighedshaverens undgåelse og begrænsning af forurening og andre miljøskader og erstatningsansvar derfor. Perioden for GME's miljøovervågning vil kunne være mange år efter afslutningen af udnyttelsesaktiviteterne og nedlukningen af minen. Hvis en miljøovervågning viser, at der er sket en forurening, vil GME som rettighedshaver være erstatningsansvarlig for forureningen efter bestemmelserne derom i råstofloven og tilladelsen.

Naalakkersuisut skal derudover godkende, at GME som rettighedshaver har foretaget de påkrævede nedluknings-og oprydningsforanstaltninger i forbindelse med en mines nedlukning.

I den forbindelse vil Naalakkersuisut også fastsætte vilkår for en sådan godkendelse, herunder for eksempel vilkår om en hel eller delvis opretholdelse af en sikkerhedsstillelse. Det vil særligt være relevant, hvis Naalakkersuisut vurderer, at der er en reel risiko for, at der senere vil opstå forurening efter den nedlukkede mine.

2. Hvem står med ansvaret for oprydning, såfremt GME skulle gå konkurs inden der er ryddet op efter en eventuel forurening?

Såfremt GME går konkurs, inden der er ryddet op efter en eventuel forurening, og der ikke er dækning i GME's konkursbo, er det dog fortsat GME's ansvar at rydde op. Såfremt oprydningen ikke foretages af GME's konkursbo, vil oprydningen blive foretaget af Naalakkersuisut for GME's regning. Den sikkerhedsstillelse, GME stiller for nedlukning af aktiviteten og opfyldelse af GME's forpligtelser, vil kunne medgå til dette. Såfremt der stadig ikke er tilstrækkelige midler til at foretage oprydning, må udgifterne dækkes af landskassen.

3. Hvor stort et beløb skal GME stille til rådighed i form af en bankgaranti ved udstedelse af en udvindingstilladelse?

GME skal som rettighedshaver efter en udnyttelsestilladelse stille sikkerhed for opfyldelse af GME's forpligtelser efter råstofloven, tilladelsen og Naalakkersuisuts godkendelser af GME's planer for aktiviteter efter tilladelsen. Sikkerhedsstillelsen skal blandt andet også omfatte opfyldelse af GME's forpligtelser vedrørende nedlukning af minen og efterfølgende miljøovervågning (miljømonitoring).

Sikkerheden skal generelt stilles ved deponering af penge eller godkendte værdipapirer (for eksempel danske statsobligationer) på en deponeringskonto i en bank, ved en bankgaranti, ved en moderselskabsgaranti og/eller ved en tilsvarende sikkerhedsstillelse. Sikkerhedsstillelsen skal godkendes af Naalakkersuisut, der vil fastsætte eller godkende vilkårene for sikkerhedsstillelsen.

Naalakkersuisut kan således blandt andet ved godkendelse af aktivitetsplaner efter Råstofloven §§ 19 og 86 og nedlukningsplaner efter Råstofloven § 43, kræve sikkerhedsstillelse i form af deponering i et pengeinstitut, bankgaranti, moderselskabsgaranti eller anden tilsvarende sikkerhed. Naalakkersuisut kan dog ikke tage stilling til beløbets størrelse, før der foreligger en fuldstændig og endelig ansøgning.

4. Hvad vil en bankgaranti eventuel skulle dække?

En bankgaranti vil således som udgangspunkt skulle dække omkostningerne ved opfyldelsen af GME's forpligtelser efter tilladelsen, herunder nedlukningsomkostningerne og omkostningerne ved en efterfølgende miljømonitorering, hvis en bankgaranti anvendes som sikkerhedsstillelse.

5. Hvornår planlægger Naalakkersuisut at gennemføre borgerinformation i Narsaq og omegn?

Miljøstyrelsen for Råstofområdet planlægger at afholde informationsmøder om VVM-redegørelser og den videnskabelige miljørådgivning i tilknytning til myndighedsbehandlingen af VVM-redegørelser.

Informationsmøderne har til formål, at udbrede kendskabet til bestemmelserne om VVM-redegørelser og de miljømæssige aspekter der skal klarlægges i en vurdering af råstofprojekters virkning på miljøet. VVM-redegørelser bidrager til at sikre, at det kan vurderes, om et råstofprojekt kan udføres forsvarligt med hensyn til blandt andet sikkerhed, sundhed og miljø.

Informationsmøderne vil blive afholdt i Narsaq, Qassiarsuk, Nanortalik, Qaqortoq, Igaliko og Narsarsuaq.

Tidligere informationsmøder

Naalakkersuisut har gennemført forskellige typer borgerinformation i 2014, 2015, 2016, 2017 og 2018 relateret til Kuannersuit.

Kuannersuitprojektets projektbeskrivelser og kommissorier for vurdering af virkninger på miljøet (VVM) og vurdering af samfundsmæssig bæredygtighed (VSB) var i offentlig høring fra den 29. august til den 6. oktober 2014. Naalakkersuisut afholdt i forbindelse med høringen oplysningsture om geologiske aspekter og miljømæssige konsekvenser i forbindelse med radioaktive grundstoffer i større byer i 2014, samt derudover i Nanortalik, Qaqortoq, Narsaq og Qassiarsuk i 2015. Mødemateriale, informationer og rapporter er offentliggjort på www.naal.gl.

På miljøområdet blev der i 2016 udgivet en videnskabelig rapport, samt en populærvidenskabelig version af rapporten i 2017 om miljøkonsekvenser ved udvinding af radioaktive mineraler i Grønland. Materialet er udarbejdet af Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet samt Grønlands Naturinstitut.

Miljøstyrelsen for Råstofområdet afholdt dialogmøde med information om råstofprojekter med interesseorganisationer i april 2017 i Nuuk, med deltagelse fra kysten og udlandet via telefon. Miljøstyrelsen for Råstofområdet afholdt derudover informationsmøde i Narsaq i forbindelse med tilsynsbesøg i 2017.

- 6. I Sermitsiaq nr. 32, 2015, s. 14-15 står, at det eneste landbrug, som kan blive eksproprieret i forbindelse med minen er Dyrnæs-gården nedenfor Kuannersuit.**

Står dette stadig ved magt?

Det bemærkes at artiklen i Sermitsiaq bygger på udsagn fra GME.

Naalakkersuisut kan jf. Råstofloven § 93 tillade at der iværksættes ekspropriation, med henblik på råstofvirksomhed, i det omfang dette findes nødvendigt.

En eventuel ekspropriation efter Råstofloven skal jf. dennes § 93, stk. 2 ske efter reglerne i landstingslov om ekspropriation.

Efter Landstingslov om ekspropriation, kan Naalakkersuisut, når alment vellet kræver det, træffe beslutning om ekspropriation, mod fuld erstatning.

Såfremt betingelserne for ekspropriation er til stede, og Naalakkersuisut træffer beslutning derom, vil det bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, i hvilket omfang en berørt borger vil have krav på erstatning.

Naalakkersuisut kan ikke fremkomme med en begrundet stillingtagen til hvilke borgere der eventuelt kan blive kompenseret efter reglerne om ekspropriation, før der foreligger en fuldstændig og endelig ansøgning.

Naalakkersuisut kan således, på nuværende tidspunkt, hverken be- eller afkræfte om Dyrnæs-gården eller andre, vil blive genstand for ekspropriative indgreb.

7. Hvilke muligheder har indbyggere med fast ejendom i Narsaq og omegn for ekspropriation, såfremt der igangsættes udvinding af uranholdige mineraler?

Se svaret til spørgsmål 6.

8. Er det sådan, at bevisbyrden ligger hos indbyggerne i Narsaq og omegn, såfremt der opstår sygdom som kunne være forårsaget af udvinding af uranholdige mineraler?

Ved GME's udnyttelse af uranholdige mineraler i Kvanefjeld vil de lokale indbyggers sundhed blive beskyttet af bestemmelser derom i råstofloven, GME's udnyttelsestilladelse og Naalakkersuisuts godkendelse af GME's aktivitetsplaner. GME's aktiviteter i forbindelse med udnyttelse af radioaktive mineraler i Kvanefjeld skal udføres forsvarligt med hensyn til blandt andet indbyggernes sundhed. Det følger blandt andet af råstoflovens § 1, stk. 2, § 51, stk. 2, nr. 1, 63, stk. 1, nr. 3, og § 68, nr. 1.

Efter § 51, stk. 2, nr. 1, er formålet med bestemmelserne om miljøbeskyttelse i §§ 51-54 blandt andet at forebygge, begrænse og bekæmpe forurening og anden påvirkning af natur og miljø fra aktiviteter, der kan bringe menneskets sundhed i fare. Efter § 63, stk. 1, nr. 3, omfatter bestemmelserne om miljøansvar i §§ 63-66 blandt andet forurening eller anden negativ påvirkning af naturen, herunder mennesker. Efter § 68, nr. 1, omfatter bestemmelserne om rettingshaverens erstatningsansvar for miljøskader i §§ 67-72 blandt andet personskade og tab af forsørger som følge af forurening af jord, vand eller luft ved rettingshaverens udførelse af aktiviteter efter tilladelsen.

Naalakkersuisut fører tilsyn med GME's aktiviteter i forbindelse med udnyttelse af uran og andre radioaktive mineraler i Kvanefjeld. Det følger af råstoflovens § 86, stk. 2, at Naalakkersuisut skal føre et sådant tilsyn. Hvis der hos de lokale indbyggere opstår sygdom, der kan være forårsaget af udnyttelse af uranholdige mineraler, vil Naalakkersuisut undersøge dette i forbindelse med sine tilsyn med GME's aktiviteter. Viser Naalakkersuisuts undersøgelser, at GME's udnyttelse af uranholdige mineraler har medført sygdom hos de lokale indbyggere, vil Naalakkersuisut træffe afgørelse om, at GME skal gennemføre foranstaltninger og udføre aktiviteter for at undgå og begrænse sådan sygdom hos de lokale indbyggere.

Indbyggerne i Narsaq vil generelt bære bevisbyrden for, at en sygdom skyldes en eventuel forurening fra minen. Indbyggerne vil dog ikke skulle bevise, at forureningen skyldes en rettingshavers uagtsomme adfærd, da rettingshavere efter råstoflovens § 69 er pålagt et såkaldt objektivt ansvar for miljøskader.

9. Har Naalakkersuisut afskrevet ethvert ansvar for negative konsekvenser ved etableringen af en eventuel mine ved Kuannersuit, og dermed overladt vilkårene for befolkningen i Narsaq og omegn til GME's hænder?

Naalakkersuisut har ikke afskrevet sig ethvert ansvar for negative konsekvenser ved etableringen af en eventuel mine ved Kuannersuit.

Det følger af råstofloven, at ingen udnyttelsesaktiviteter eller dertil sigtende foranstaltninger må iværksættes, uden at GME har opnået en tilladelse eller godkendelse dertil fra Naalakkersuisut. Naalakkersuisut kan og vil i forbindelse med meddelelser af sådanne tilladelser og godkendelser fastsætte vilkår, som en rettighedshaver skal overholde i forbindelse med udførelsen af aktiviteterne. Naalakkersuisut vil løbende føre tilsyn med en rettighedshavers overholdelse af lovgivningen og de fastsatte vilkår. Hvis Naalakkersuisut konstaterer en overtrædelse af gældende lovgivning eller vilkår fastsat af Naalakkersuisut, vil Naalakkersuisut gribe ind over for en sådan overtrædelse på passende vis.

Naalakkersuisut vil også på anden vis følge mineprojektet, og rettighedshaverne skal løbende foretage rapporteringer om forskellige forhold til Naalakkersuisut. Naalakkersuisut er efter råstofloven tillagt en række beføjelser til at gribe ind og træffe afgørelser om forskellige forhold. For eksempel kan Naalakkersuisut træffe afgørelser om, hvilke foranstaltninger der skal iværksættes, hvis der opstår miljøskader eller overhængende fare derfor. Se råstoflovens § 66.

Se også svaret til spørgsmål 2 som vedrører det tilfælde, hvor en rettighedshaver går konkurs. Se desuden svaret til spørgsmål 8.

10. Vil Naalakkersuisut forsikre, at borgere i Narsaq og omegn ikke skal være bekymret for oplagring af giftige fluorforbindelser i miljøet omkring minen i over en længere periode?

Kuannersuitprojektet var i offentlig forhøring fra 29. august - 6. oktober 2014.

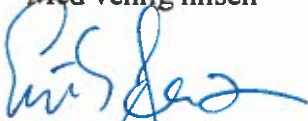
Af projektbeskrivelsen for VVM-arbejdet (kommissoriet) i den offentlige forhøring fremgår, at bl.a. problemstillinger omkring fluor skal indgå i VVM-redegørelsen. I VVM-redegørelsen skal der også gøres rede for, hvordan det ansøgende selskab vil iværksætte foranstaltninger til at imødegå og afhjælpe miljømæssige problemstillinger i alle projektets faser, inkl. efter nedlukning af minen.

Alle miljøforhold omkring Kuannersuitprojektet skal behandles i den lovpligtige redegørelse for vurdering af virkninger på miljøet (VVM-redegørelse). En VVM-redegørelse skal i offentlig høring i minimum 8 uger.

Derudover stiller Naalakkersuisut ved efterfølgende tilladelse og godkendelser vilkår, som selskabet skal overholde. Der bliver ført tilsyn med overholdelse af disse vilkår, der er stillet krav om sikkerhedsstillelse tilpasset aktiviteterne, og Naalakkersuisut kan udstede påbud med efterfølgende sanktioner. Herunder kan Naalakkersuisut tilbagetrække tilladelser og godkendelser.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Erik Jensen

26-102018